

PROFESIONALNA KOMUNIKACIJA MEDICINSKE SESTRE

Ladi Škerbinek

UDK/UDC 616-083:614.39

PROFESSIONAL COMMUNICATION IN NURSING

DESKRIPTORJI: sestre medicinske, nega bolnika, komunikacija

DESCRIPTORS: nurses, nursing care, communication

IZVLEČEK – *Komunikacija medicinske sestre s klienti je integralni del njenega poklicnega delovanja in poklicno sredstvo za pomoč bolniku v njegovih telesnih in psiholoških potrebah na poti do zdravja. Komunikacija je proces, ki se razvija in raste na podlagi nenehnega samoopazovanja, učenja ter poklicne in osebne rasti v medosebnih odnosih.*

ABSTRACT – *The communication of a nurse with clients is an integral part of her professional activity and the means of helping them in their physical and psychological needs on their way in promoting well-being. Communication is a process, developing and growing on the basis of continuous self-observation, learning and professional and personal growth in interpersonal relationships.*

Namen in cilj sledečega sestavka je predstavitev pomembnosti profesionalne komunikacije in ustreznega medsebojnega odnosa do bolnika in sodelavcev za uspeh in zadovoljstvo v poklicnem delu medicinske sestre. Pogosto se sprašujemo, kako da so bile marsikaterne naše starejše medicinske sestre in tehniki tako uspešni in zadovoljni pri svojem delu kljub neustrezni izobrazbi, in kako to, da to pogrešamo pri marsikaterem mlademu, ki sicer ima znanje in izobrazbo.

Verjetno so človeške kakovosti usmerile naše zdaj že starejše kolege in kolegice v ta poklic in jim omogočile topel človeški odnos do bolnikov. Medicinske sestre se moramo zavedati, da smo na svojih delovnih mestih zaradi bolnikov in ne bolniki zaradi nas. Včasih si moramo vzeti čas in razmisliti o tem, se pogovoriti o medsebojnih odnosih, v katere vstopamo, in si dopustiti, da se pogledamo v »zrcalu«; to je koristno tako za naše bolnike kot za nas, naše osebno zadovoljstvo in srečo v poklicu.

Komunikacija medicinske sestre z bolniki in sodelavci je integralni del poklicnega delovanja medicinske sestre. Medsebojne komunikacije dajejo smer, obliko in vsebino njenemu delovanju in ji zagotavljajo samoaktualizacijo in samopotrjevanje v poklicu. Kdor se odloči za ta poklic in vztraja v njem, je srečen in zadovoljen lahko samo, če se permanentno uči, opazuje in osebno in poklicno raste in zori v medsebojnih odnosih.

V procesu učenja o sebi in drugih spoznamo različne odzive v vedenju, srečamo različne potrebe. Nekatera medsebojna srečanja z bolniki nam ostanejo v spominu kot vesela in zadovoljujoča, druga kot boleča. Z vsakim srečanjem pa dobimo priložnost, da se naučimo spoštovati bogastvo človeškega doživljanja, in veliko zelo različnih priložnosti za polno človeško doživljanje v medsebojnih odnosih.

Razlogi za učenje profesionalne komunikacije v zdravstveni negi

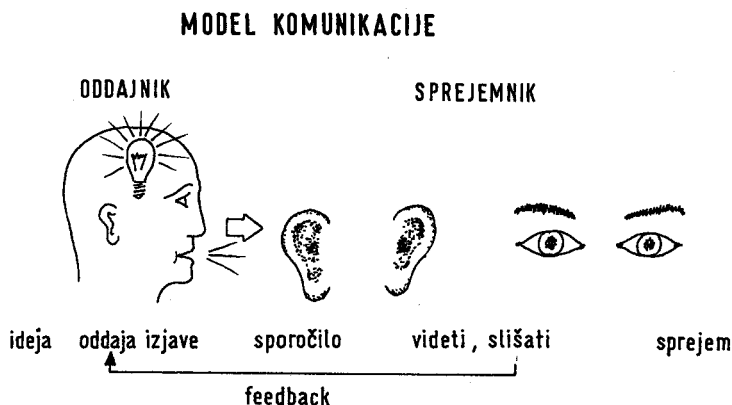
Življenje vsakega posameznika je sestavljeno iz komedije in tragedije, veselja in žalosti, sreče in bolečine. Življenje slehernemu lahko prinese fizične in psihične težave, bolezni, poškodbe in trpljenje, ki se jih ne moremo ubraniti. Takrat človek potrebuje pomoč od zunaj. V situacijah, ko človek išče pomoč v zdravstvu, je pogosto prav medicinska sestra osnovni vir pomoči bolniku, in sicer včasih kar mimogrede ob svojem delu, ko se sreča z bolnikom kot človek s človekom v medsebojnem odnosu. Če imamo znanje in izkušnje s komunikacijo, z bolnikom toliko lažje »raziskujemo« vse dimenzije telesnega in duševnega trpljenja na naporni poti do zdravlja.

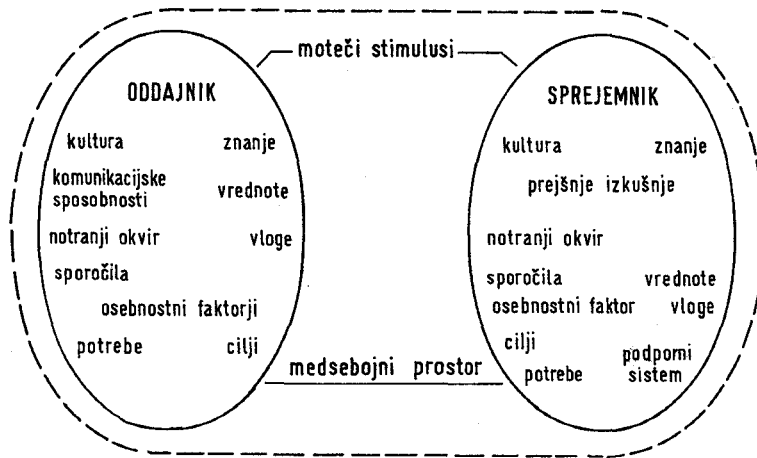
V procesu ustreznega medsebojnega odnosa med medicinsko sestro in bolnikom bolnik lažje najde sposobnosti in moč za delo na sebi, ki ga mora opraviti, da ozdravi.

Profesionalna komunikacija in ustrezni medsebojni odnosi v njej so tisti, ki medicinski sestri omogočijo, da pomaga bolniku ali sodelavcu, da se ponovno dokoplje do volje do življenja, do sozvočja s svetom, če je njegova integriteta porušena. Pot do tega je možna samo s človeško udeležbo. Človeški »dotik« v zdravstveni negi se uresniči takrat, ko smo se sposobni spontano in odgovorno odzvati na bolnikove potrebe, in to v tistem trenutku, ko te obstajajo in ko smo v pomoč bolniku, kadar nas le- ta potrebuje.

Komponente profesionalne komunikacije

Medsebojni odnosi oziroma profesionalna komunikacija vsebujejo tri komponente: teoretično komponento znanja, ki vsebuje spoznavne principe medsebojnega komuniciranja; in kreativno komponento, ko medicinska sestra vnaša v odnos samo sebe kot osebnost. Vse tri komponente so pomembne in vsaka je samo del celote.

Komunikacija je vitalna aktivnost, ki je potreba za kontakt z bolnikom. Skozi komunikacije medicinska sestra posreduje informacije, pomaga bolniku izražati občutke in duševne reakcije na bolezen, mu pomaga v zadovoljevanju njegovih potreb. Je osnovna dimenzija sestrskega delovanja.

Komunikacija se kaže v različnih oblikah. Je kompletna kompozicija verbalnega in neverbalnega vedenja, integriranega v omogočanje prenosa informacij. Za medicinsko sestro je komunikacija proces, s katerim osnuje odnos človeka do človeka in s tem izpostavlja svoje poklicno poslanstvo kot pomočnik posamezniku ali družini v preventivi, zdravljenju in doživljanju bolezni in trpljenju, in, če je potrebno, v iskanju pomena v tem doživljanju.

V komunikacijo sodijo jezik oziroma govor, vokalizacija, ki omogoča emocionalno determinanto (jok, smeh...), kretnje in gibanje telesa v celoti (zelo pomembne oči).

Medsebojni odnosi in komunikacija, usmerjena v pomoč, se razlikuje od drugih komunikacij. Mnogo več kot običajni pogovor s klientom je profesionalni medsebojni odnos, ki izraža vir in obvezo, usmerjeno v uresničevanje človeškega smotra, samorealizacije in osebno rast v klinični situaciji.

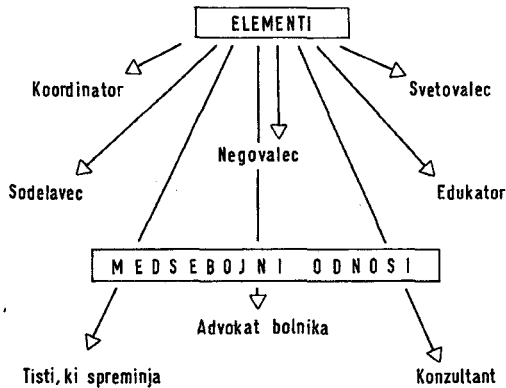
Medsebojni odnos medicinska sestra – bolnik v teoriji zdravstvene nege

Mnogo teoretičnih konceptov sestrške komunikacije je izšlo iz psiholoških teorij. Teorije zdravstvene nege vključujejo profesionalno komunikacijo kot pogoj in pomemben del poklicnega dela medicinske sestre. Vse humanistične teorije opredeljujejo zdravstveno nego kot človeški odgovor. Zdravstvena nega spoštuje človeški potencial v vsakem posamezniku. Gre za odnos med medicinsko sestro in bolnikom. Oba sta prisotna s celotno osebnostjo. Biti z je čisto nekaj drugega kot delati za nekoga. Ta odnos moramo raziskovati in negovati. Oba v odnosu sta enako vredna in oba lahko nekaj data drug drugemu. Pomen zdravstvene nege je v negovanju – premišljeni akciji, ki jo izvršujemo v sodelovanju z bolnikom.

Z njim poiščemo aktualne in potencialne zdravstvene probleme. Teorija zdravstvene nege zagotavlja kognitivno strukturo znanja in nam daje smer v našem delu.

Zdravstvena nega vključuje obravnavo drugega ob upoštevanju zaupnosti in spoštovanja. Individualizirana zdravstvena nega je priznavanje bolnika kot samostojne osebnosti z različnimi potrebami. Skozi negovanje medicinska spozna bolnikove potrebe, ki usmerjajo njeno delo in procese spoznavnega odločanja, kar prinese pozitivne spremembe bolniku.

VLOGA PROFESIONALNE NEGE

V profesionalni komunikaciji mora medicinska sestra poleg znanja iz teorije zdravstvene nege poznati samo sebe. Poznavanje samega sebe oziroma samopodoba je zaznavni vidik svoje lastne osebnosti. Samopodoba označuje vloge, ki jih imamo v življenju, v medsebojnih odnosih z drugimi ljudmi. Izražajo se v socialnih in delovnih situacijah. Ko smo skladni v našem doživljanju z doživljanji drugih, smo zadovoljni, v nasprotnem primeru smo v stiski. Razumevanje sebe in dialog s seboj je osnova za uspešno interakcijo z drugimi. Učenje in razmišljanje o samopodobi omogoča medicinski sestri večjo fleksibilnost in ustreznost v odgovorih na druge ljudi.

Sklep

Profesionalni medsebojni odnos medicinske sestre z bolnikom vsebuje premišljeno uporabo sebe kot sredstva za pomoč bolniku v njegovih fizičnih in psiholoških potrebah pri zelo pomembni poti do zdravja. Odnos med medicinsko sestro in bolnikom predstavlja usmerjeno uporabo sebe v vseh profesionalnih odnosih z bolnikom in ljudmi, ki so pomembni za bolnika. Upoštevanje dostojanstva bolnika in sebe, empatijo za bolnikove probleme »tukaj in sedaj«, negovanje – individualna sestrsko intervencija in avtentičnost v razgovoru so procesi, nanižani vzdolž vseh komunikacijskih odzivov. V nasprotju z vsakodnevnimi socialnimi odnosi je terapevtski odnos specifično usmerjeno in ciljano vedenje. Osredičeno je na bolnika, vzajemno pa definirano tako s strani bolnika kot medicinske sestre.

Literatura

1. Arnold E, Boges K. Interpersonal relationships: professional communication skills for nurses. New York: W. B. Saunders, 1989.